

Nr 11

Utlåtande i anledning av väckt motion om rengöring av riksdagshusets fasader och gavlar.

I en till bankoutskottet hänvisad motion, nr 96 i första kammaren av herr *Åkerlund*, har hemställts att riksdagen måtte besluta att låta rengöra riksdagshusets fasader och gavlar.

Beträffande motiveringen för denna hemställan hänvisas till motionen.

Över motionen har utskottet inhämtat utlåtanden från fullmäktige i riksgäldskontoret och från byggnadsstyrelsen.

Riksgäldsfullmäktige anför:

Den rengöringsmetod, som sakkunskapen för närvarande rekommenderar, är enligt vad fullmäktige inhämtat tvättning (avlutning) medelst ett starkt upplösande speciellt stenrengöringsmedel, en metod som lär vara både billigare, enklare att utföra och mindre störande för arbetet inom byggnaden i fråga än exempelvis sandblåstring. Kostnaderna skulle emellertid även med den nämnda rekommenderade metoden bli relativt höga, ca 250 000 kr. inklusive kostnaden för byggnadsställningar. Även om en rengöring av riksdagshusets fasader och gavlar — en uppsnygning i samband härmed av riksbankshuset och valvbågarna över Riksgatan har ej ifrågasatts av motionären — i och för sig kan vara behövlig, är det inte utan vidare givet att riksdagshuset därigenom skulle tillföras ett ökat skönhetsvärde. En eventuell tvättning av riksdagshuset torde under alla förhållanden böra ske i anslutning till en allmän reparation av fasader och gavlar. En sådan är emellertid inte omedelbart aktuell.

Med hänsyn till det anförda och då den ifrågasatta åtgärden icke heller i övrigt synes vara av särskilt hög angelägenhetsgrad, får fullmäktige avstyrka bifall till föreliggande motionsyrkande.

Byggnadsstyrelsen uttalar följande:

Då materialet i riksdagshusets fasader är granit, torde den smutsbeläggning som förefinns inte kunna nämnvärt påverka byggnaden och dess bestånd i tekniskt hänseende. Här finns alltså inte samma motiv för rengöring som då det gäller de av motionären från andra länder anförda exemplen. Det rör sig nämligen där om mindre motståndskraftiga material.

En grundlig rengöring av en byggnad i framträdande läge kan tänkas bli ogynnsam för stadsbilden, om andra byggnader i omgivningen icke behandlas på samma sätt. Detta kan befaras bli fallet med riksdagshuset. Genom den patina fasaderna nu har torde byggnaden bättre infoga sig i miljön kring slottet och Gustaf Adolfs torg än den skulle göra efter en dylik rengöring. En rengöring, som tager bort patinan, är därför inte att rekommendera, såvida den inte företages i samband med motsvarande tvättning av andra monumentalbyggnader i samma trakt.

Av i motionen nämnda metoder måste sandblästring, som har förödande verkan på ornamentik och lister, uteslutas.

Byggnadsstyrelsen, som i ärendet samrått med slottsarkitekten å Stockholms slott, anser lyckligast om den i och för sig rimliga hemställan om rengöring av riksdagshuset, som motionären gjort, kunde villfaras genom att framträdande smutsanhopningar avlägsnas genom partiell tvättning av respektive fasadpartier enligt iakttagande av vad ovan anförts.

Innan ställningstagande sker till genomförandet av en rengöring, synes vissa tekniska undersökningar böra göras.

Utskottet. Riksdagshusets fasader har under årens lopp blivit starkt nedsmutsade. Särskilt gäller detta byggnadens nedre partier, som utförts av mera grovhuggen sten, där smutspartiklar lätt får fäste. Dessa fasadpartier torde åsyftas när byggnadsstyrelsen i sitt remissutlåtande talar om vissa »framträdande smutsanhopningar», som skulle kunna avlägsnas genom partiell tvättning.

Remissinstanserna har anført, att med hänsyn till kringliggande byggnaders tillstånd en grundlig rengöring av riksdagshusets exteriör skulle kunna bli oförmånlig för stadsbilden. Utskottet anser sig inte på grundval av föreliggande material kunna taga ställning till detta argument. I likhet med riksgäldsfullmäktige finner utskottet emellertid att frågan om en rengöring av riksdagshusets fasader inte bör närmare prövas nu, när inga andra reparationer av husets yttre är aktuella. Såsom byggnadsstyrelsen framhåller talar inga tekniska skäl för en omedelbar tvättning av fasaderna.

Åberopande vad här anförts hemställer utskottet,

att motionen I: 96 icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 23 mars 1965

På bankoutskottets vägnar:

C. G. REGNÉLL

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ståhle, Hilding, Gustaf Henry Hansson*, Åke Larsson, Palm, Nils Theodor Larsson, Åkerlund och Augustsson;

från andra kammaren: herr Regnéll, fru Renström-Ingenäs, herrar Berglund, Franzén i Motala, Hansson i Önnarp*, Bengtsson i Landskrona, Larsson i Umeå* och Haglund*.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herr *Akerlund*, som ansett att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Riksdagshusets fasader och gavlar har under årens lopp blivit starkt nedsmutsade, vilket är naturligt med hänsyn till att de under riksdagshusets 60-åriga tillvaro icke tidigare rengjorts. Den motståndskraftiga svenska granit, vari huset uppförts, torde visserligen tåla ytterligare smutsbeläggning, ehuru väl stenens skönhetsvärde skulle än mera nedgå, om rengöringsåtgärder icke vidtages. I motionen I: 96 erinras om att 100-årsjubileet av representationsreformens genomförande inträffar i mitten av nästa år, vid vilket tillfälle riksdagshuset bör framträda i värdigt skick. Utskottet delar denna uppfattning. Det centrala läge riksdagshuset har i stadsbilden understryker enligt utskottets mening angelägenheten av att riksdagshuset företer ett värdigt yttre. Då därtill kommer att rengöringskostnaden, som av fullmäktige beräknats till ca 250 000 kronor, icke synes orimligt hög, tillstyrker utskottet, att riksdagshusets fasader och gavlar rengöres. Frågan om anslag för ändamålet under budgetåret 1965/66 torde utskottet få behandla i sitt utlåtande beträffande regleringen för sagda budgetår av utgifterna under huvudtiteln Riksdagen och dess verk m. m.

Äberopande vad här anförts hemställer utskottet,

att riksdagen måtte uppdraga åt fullmäktige i riksgäldskontoret att föranstalta om rengöring av riksdagshusets fasader och gavlar samt bemyndiga fullmäktige att för ändamålet taga i anspråk erforderliga medel från det under huvudtiteln Riksdagen och dess verk m. m. uppförda förslagsanslaget Riksdagens ekonomibyrå: Omkostnader.»